

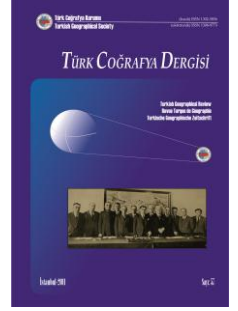
Türk Coğrafya Dergisi

http://www.tck.org.tr

Sayı 57: 11-19, İstanbul

Basılı ISSN 1302-5856

Elektronik ISSN 1308-9773

Hakemli Makale
Reviwed Article

Hasan Âli YÜCEL ve Birinci Coğrafya Kongresi (1941) *

Hasan Âli Yücel and First Geographical Congress (1941)

T. Ahmet ERTEK

ÖZET

Haziran 1941'de dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan-Ali Yücel başkanlığında toplanan Birinci Coğrafya Kongresi'nde "Türk Coğrafya Kurumu" ismiyle bir dernek kurulması kararı alınmıştır. 30 Ocak 1942'de Ankara Valiliğine bir dilekçe verilmiş ve 1,5 ay gibi kısa bir sürede 12 Mart 1942'de Türk Coğrafya Kurumu Ankara'da resmen kurulmuştur. Türk Coğrafya Kurumu kurucu başkanı ve dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan-Ali Yücel ve ekibinin özverili, başarılı çalışmaları nedeniyle 24 Temmuz 1947'de Bakanlar Kurulu kararıyla kamu yararına dernek statüsü kazanmış, 1949 yılında Uluslararası Coğrafya Birliği'nin (IGU) üyesi olmuştur. IGU'nun 94 üyesinden biri olan Türk Coğrafya Kurumu, bugüne kadar 26 kongre ve 29 coğrafya meslek haftası düzenlemiştir. Bu yazıda, Türk Coğrafya Kurumu'nun 70 yıllık faaliyetleri kısaca özetlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Hasan Âli Yücel, Türk Coğrafya Kurumu, Birinci Coğrafya Kongresi, coğrafya.

ABSTRACT

At the First Geographical Congress in June 1941 initiated by that times Minister of Education Hasan-Ali Yücel, the foundation of an organization named "Turkish Geographical Society" has been decided. At the 30th January 1942 it has been applied for it at the Ankara Governor's Office and in between a short time like 1,5 months later the Turkish Geographical Society was officially founded in Ankara at the 12 March 1942. Because of the founder president of the Turkish Geographical Society and that times Minister of Education, Hasan Ali Yücel and the hard work by their team, the organization got the status of a social charity organization at the Council of Minister's meeting of 24 July 1947; 1949 it became a member of the "International Geographical Union". As a member out of 94 members of the International Geographical Union the Turkish Geographical Society organized 26 congresses and 29 geographical profession weeks. In this paper, it is shortly summaried the Turkish Geographical Society's activities in the 70 years.

Key Words: Hasan Âli Yücel, Turkish Geographical Society, First Geographical Congress, geography.

Geliş/Received : 20.12.2011
Kabul/Accepted: 20.03.2012

Türk Coğrafya Kurumu Başkanı
a.ertek@tcd.org.tr

İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Coğrafya Bölümü,
Laleli/İstanbul
taertek@istanbul.edu.tr

* Bu yazı, İzmir Yeni Kuşak Köy Enstitülüler Derneği (YKKED) ve Balçova Belediyesi tarafından 25-26 Şubat 2011 tarihleri arasında İzmir Ekonomi Üniversitesi Konferans Salonunda düzenlenen "Aramızdan Ayrılışının 50. Yılında Hasan Âli YÜCEL'den Günümüze Eğitim, Bilim, Kültür Politikaları" isimli sempozyumda sunulan bildirden hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Türkiye'de modern coğrafyanın kuruluşu ve teşkilatlanması; 20. Yüzyılın ilk yarısında başlar. 14 Ekim 1915 tarihin-

de yapılan islahatlara dayalı İstanbul'da modern anlamda Darülfünun kurulmuştur. Tıp, Hukuk, Fen ve Edebiyat fakültelerinden oluşan dört bilim kurumunun Edebiyat Fakülte-

s'nde Edebiyat, Felsefe, Tarih ve Coğrafya olmak üzere 4 şube (bölüm) açılmıştır. Bunlardan birisi de "Coğrafya"dır (Erinç, 1973).

Cumhuriyet Döneminde, ilk üniversite kanununun çıktığı ve İstanbul Darülfünunu'nun İstanbul Üniversitesi'ne dönüşmesi ve çağdaş anlamda bir üniversitenin kuruluşu 1 Temmuz 1933 tarihinden itibaren başlar (Akyol, 1943). Cumhuriyetin kuruluşundan sonra Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin kültür ve bilim alanında ulusun köklerine yönelik olarak yapılacak bilimsel çalışmalar için; 15 Nisan 1931'de Türk Tarih Kurumu'nu, 12 Temmuz 1932'de Türk Dil Kurumu'nu, ardından 11 Mart 1935'de Ankara Üniversitesi'nde Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesini kurar. Böylece İstanbul'dan sonra ülkemizde Ankara'da da bir Coğrafya Enstitüsü açılmış olur. Afet İnan "Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler" kitabında "Yurdumuzun coğrafyası, bizler tarafından tetkik edilip yazılmalı idi. Bu münasebetle şunu hatırlıyorum. Fakülte kurulurken programları üzerinde konuşulduğu esnada, Prof. Muzaffer Göker'e (Fakültenin ilk Dekanı) Atatürk, Coğrafya tedrisatı ve tetkikleri için uzun bir not yazdırmıştı. Orada tespit ettirdiği fikirlerde "Coğrafyanın dersaneden ziyade, arazi üzerinde hoca ve talebenin çalışmaları ve müşahedelerinin esas alınması lazım geldiği ve yeni metotlara göre tetkikten geçecek bir Türkiye Coğrafyası'nın yazılması" idi. Hatta Tarih gibi Coğrafya Kurumu'nun kurulmasını düşünen Atatürk, bu uzun notların sonunda, Fakülte açıldıktan sonra "İhtiyaca göre böyle bir teşekkülün lüzumu belli olacaktır" demiştir (İnan, 1968).

Asaf Koçman'ın 1998'de sunduğu "Cumhuriyet Döneminde Türk Coğrafyası ve Hasan Ali Yücel" isimli bildirisi şöyle başlar: "Hasan Ali Yücel, Türk Millî Eğitim ve Kültürüne büyük katkılar yapmış ve ülkemizde bilimin gelişmesi için bir ömür harcamıştır. Hasan Ali Yücel, İmparatorluktan Cumhuriyete geçiş dönemlerini yaşamış ve Cumhuriyetle birlikte yüce Atatürk'ün geniş yelpazeli devrim hareketlerini yakından izlemiştir. İdeallerini Atatürk Devrimleri ve Cumhuriyet ilkeleri üzerinde kuran Hasan Ali Yücel, nesillerin ufkunu açacak kalıcı yapıtlar ve unutulmaz hizmetler gerçekleştirmiştir. O'nun, özellikle eğitim seferberliği hareketleri çerçevesinde ilköğretimden oratöğretime, güzel sanatlardan teknik eğitime ve üniversite özerkliğine kadar uzanan hizmetleri, aynı zamanda düşüncede ve bilimde gelişme yolunu açmıştır. Ülkeyi Cumhuriyet öncesi soyut ve kalıplaşmış eğitim yapısından kurtarmak; bilimsel, çağdaş ve laik eğitim anlayışını yerleştirmek en büyük idealiydi. Millî Eğitim Bakanlığı yaptığı 7 yıl ve 7 aylık dönemde uygulamaya koyduğu geniş yelpazeli eğitim seferberliği faaliyetleri çerçevesinde Türkiye'de modern coğrafyanın kurulmasında ve coğrafyacıların örgütlenmesinde büyük katkıları olmuştur. Çünkü Hasan Ali Yücel Türkiye'de coğrafya biliminin gelişim sürecini iyi biliyordu ve kendisi bu sürecin içinde yetişmişti. Rüştiye'deki öğrencilik yıllarında "Osmanlı

Devleti Coğrafyası" derslerinde vilayet, sancak, kaza ve nahiye adlarını ilahi okur gibi okumuş, çeşitli beste ve makamlarla ezberlemiştir. Rüştiye'den İdadi'ye geçtikten sonra, tecvit usulündeki bir kitaptan, sevimli bir kap içine konmuş resimli, haritalı bir kitaba ulaşmak, onun için tahmin edilemez bir mutluluk olmuştur. Üniversitedeki öğrencilik yıllarında, İstanbul Darülfünunu Edebiyat Fakültesinde Felsefe Bölümü'nde okurken; bu fakültenin Tarih, Edebiyat ve Coğrafya olmak üzere diğer üç bölümünü de yakından tanıma fırsatını bulmuş ve muhtemelen felsefe dersleri yanında o yıllarda (1915-1933) Türkiye'de modern coğrafyanın öncüleri olan Faik Sabri (Duran), Ali Macit (Arda) ve Hamit Sadi (Selen) gibi hocalardan coğrafya dersleri almıştır. O'nun mezuniyetten sonra ilk resmi görevi olarak, kısa bir süre için "Coğrafya Asistanlığı" yaptığını biyografisinden öğreniyoruz. Bu da bize gösteriyor ki; Hasan Ali Yücel, Türkiye'de coğrafya öğretiminin, özellikle akademik düzeydeki durumunu yakından biliyordu" (Koçman, 1998).

1938'de Türkiye Cumhuriyetinin kurucu önderi ATA'sını kaybetmesine ve 1939'da Avrupa'da II. Dünya Savaşı'nın başlamasına rağmen; 6-21 Haziran 1941 tarihleri arasında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde Ulu Önder ATATÜRK'ün daha önceki direktifleriyle, devrin Cumhurbaşkanı İsmet İNÖNÜ'nün himayelerinde ve yine o devrin Maarif Vekili (Millî Eğitim Bakanı) Hasan Ali YÜCEL'in başkanlığında Ankara'da Birinci Coğrafya Kongresi toplanmıştır.

Birinci Coğrafya Kongresi'nin 6 Haziran 1941 günü saat 14.00'deki açılış nutkunda Millî Eğitim Bakanı Hasan Ali YÜCEL, toplantıya katılanlara şöyle hitap etmiştir (T.C. Maarif Vekilliği, 1941) (Fotoğraf 1):

"Arkadaşlarım;

Birinci Coğrafya Kongresini huzurunuzda açmakla büyük bir bahtiyarlık duyuyorum. Memleket ilminin; gerek Üniversitede ve diğer okullarımızda, gerek memleketin muhtelif idari teşkilatında çalışan ve mevzuumuz olan dava ve iş bakımından ihtisas sahibi olan kıymetli mümessillerini aramızda görmekle mesudum. Hepinizi hürmetle selamlarım", der ve konuşmasında birkaç önemli noktanın altını çizer:

1. İlk, orta ve liselerde coğrafya müfredatı (ders) programları,
2. Coğrafya terimleri ve coğrafi yer isimlerinin nasıl yazılacağı meselesi,
3. Coğrafya ders kitapları,
4. Türkiye Coğrafyasının anahatları ve yerlerin adlandırılması.

Fotoğraf 1. Hasan Ali Yücel'in 6 Haziran 1941'de Birinci Coğrafya Kongresi açış nutku (T.C. Maarif Vekilliği, 1941).

Photograph 1. Hasan Âli Yücel's keynote speech in the First Geographical Congress, on June 6, 1941 (T.C. Maarif Vekilliği, 1941).

Hasan Ali YÜCEL, bu meseleler üzerine üç komisyonun kurulmasını teklif etmiştir:

- 1-Program ve Ders Kitapları Komisyonu (15 katılımcı),
- 2-Terim Komisyonu (11 katılımcı),
- 3-Türkiye Coğrafyası Komisyonu (19 katılımcı)

Kongre üyeleri, yaklaşık iki haftalık süre içinde kurdukları komisyonlarda çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Birer sonuç raporunu kongre sonunda bakan Hasan Ali YÜCEL'e iletmışlerdir. Kongrenin son dan bir önceki günü devrin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ne gelerek, çalışmalar hakkında bilgi almıştır (Fotoğraf 2).

21 Haziran 1941 günü Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali YÜCEL, kapanış nutkunu şu sözlerle başlamıştır (T.C. Maarif Vekilliği, 1941):

"Arkadaşlarım;

Birinci Coğrafya Kongresinin onbeş günden beri devam eden çalışmaları, umduğumuzdan fazlasını vererek, sona ermiş bulunuyor. Yüksek kongreniz; içerisinde memleketimizin muhtelif sahalarında iş almış ve iş görmüş, gerek üniversite kürsüsünde, gerek devletin sivil ve askeri teşkilatında ve gerek ordumuzun yüksek unsurlarını yetiştirici olarak hizmet gören arkadaşlarımızdan mürekkep, hakikaten salâhiyetli bir heyet halinde çalışmıştır. Bu yüksek topluluğun arasında bana çocukluğumu, idadî talebeliğimi hatırlatan zatlar da var.

Onlar, şimdi bu ağarmış saçlarla ve o zamanlar yetiştirdikleri insanlardan birinin, bugün kendi ilmi ve mesleki arzularını tahakkuk ettirmek vazifesiyle mükellef olduğunu görerek, hocalığın bahtiyarlığını nasıl duyuyorlarsa, ben de o zamanki talebeliğimin masum saadetini aynı hararetle şu anda hissetmekteyim."

Fotoğraf 2. Birinci Coğrafya Kongresi'nde 20 Haziran 1941 günü devrin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ve heyete, kongre çalışmaları hakkında Prof. Dr. Besim Darkot hoca açıklama yaparken (T.C. Maarif Vekilliği, 1941).

Photograph 2. In making the explanation about the congress from Prof.Dr. Besim Darkot on June 20, 1941 in the First Geographical Congress, to President İsmet İnönü, the Education Minister Hasan Âli Yücel and the delegations (T.C. Maarif Vekilliği, 1941).

Yukarıda sayılan komisyon çalışmalarına dayalı olarak; *"Aziz arkadaşlarım; Kongre, esaslı birkaç dava halletmiştir."* diye sözlerine devam etmiştir.

"Kongrenin elde ettiği hayırlı neticelerden biri de kurulmasını teklif ve kabul ettiğiniz "Türk Coğrafya Kurumu"dur. Şu anda Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu gibi Türk Coğrafya Kurumu da doğmuş bulunuyor.", demiştir. Kurulacak Coğrafya Kurumunun yanısıra; Türk Coğrafya Dergisinin çıkarılması ve "Coğrafya Meslek Haftaları" adıyla coğrafyacıların bir araya gelmesi konusundaki çalışmaların yapılmasını da istemiştir ve son sözler olarak *"Ben sizleri bir arada ve beraber çalışır görerek büyük bahtiyarlık duydum. Karar ve dileklerinizi tahakkuk ettirmek kudretini bu bahtiyarlıktan alacağım. Kongreye son verirken hepinize tekrar tekrar ve teker teker saygımı ve şükranımı, sevgi ve bağımı sunmayı bir borç bilirim."* diyerek, kongreyi kapatmıştır (T.C. Maarif Vekilliği, 1941'den)(Fotoğraf 3).

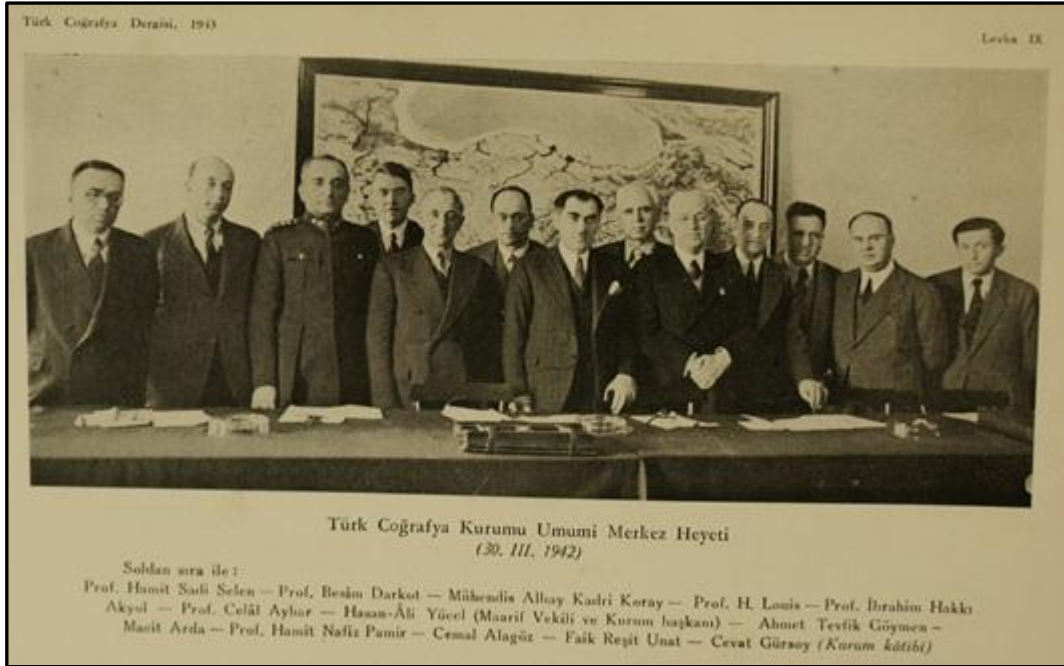
1941'deki Birinci Coğrafya Kongresi'nde alınan prensip kararlarından sonra, ertesi yıl 12 Mart 1942 tarihinde Ankara Valiliğinin kararı ile "Türk Coğrafya Kurumu" resmen kurulmuştur (Fotoğraf 4). Hasan Ali Yücel de Milli Eğitim Bakanı sıfatıyla 1942-1945 yılları arasında kurumun kurucu başkanı olmuştur. Kurum; 24 Temmuz 1947'de ise Bakanlar Kurulu kararı ile kamu yararına mesleki bir dernek statüsü-

nü kazanmıştır. Dolayısıyla Türk Coğrafya Kurumu (TCK), Cumhuriyet tarihimiz boyunca günümüze kadar gelebilmiş nadir kurumlardan birisidir. Tüzüğüne göre Kurumun amacı: Türkiye'de Coğrafyanın ve diğer yer ve beşeri bilimlerin gelişmesine ve ilerlemesine çalışmak, Türkiye'nin bilimsel metotlarla coğrafyasını incelemek, coğrafya ile ilgili ulusla-

rarası bilimsel çalışma ve yayımları izlemek ve Türk yurdunun coğrafi değerlerini tespit, koruma ve geliştirme çalışmalarına, kendi imkânlarıyla yardımda bulunmaktır. Bugünlerde Türk Coğrafya Kurumu, 70. Yıl kutlama çalışmalarını sürdürmektedir.

Fotoğraf 3. Birinci Coğrafya Kongresine katılanlar (T.C. Maarif Vekilliği, 1941).
Photograph 3. Participants in the First Geographical Congress (T.C. Maarif Vekilliği, 1941).

Fotoğraf 4. Türk Coğrafya Kurumunun Umumi Merkez Heyeti (ilk Yönetim Kurulu)(*Türk Coğrafya Dergisi* 1, 1943).
Photograph 4. Board of Turkish Geographical Society (First Executive Committee of Society)(*Türk Coğrafya Dergisi* 1, 1943).

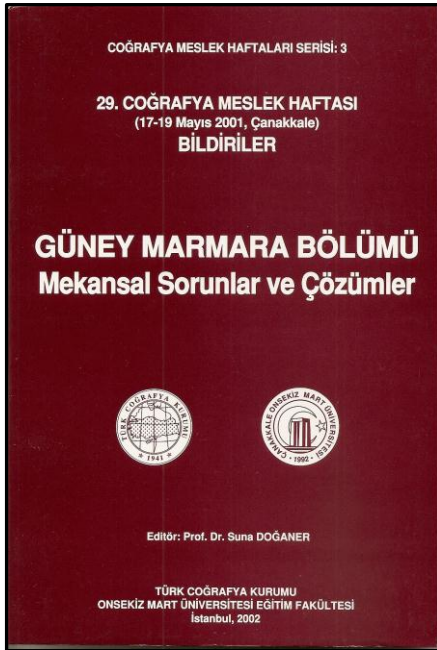
Aradan geçen 70 yıl süresinde (Fotoğraf 5) Türk Coğrafya Kurumu, 29 Meslek Haftası gerçekleştirerek (Tunçel ve Üççam, 2000)(Fotoğraf 6) neredeyse 2-3 yılda bir meslektaşlarını bir araya getirmiştir. Birçok kongre, öğretmen çalışmaları, seminerler, paneller gerçekleştirmiştir. Yurtiçinde meslektaşlarının katılımıyla sayısız arazi çalışmaları, yurtdışında ayak basılmayan kıtanın kalmadığı, hatta neredeyse 200'e yakın ülkenin gezildiği (ABD'den-Arjantin'e; Fas'tan-Avustralya'ya; Norveç'ten Güney Afrika Cumhuriyetine kadar) arazi çalışmaları, coğrafi geziler olduğu ve kongrelere gidildiği bir kurum haline dönüşmüştür. 1943 yılın-

dan itibaren "Türk Coğrafya Dergisi" ismiyle bilimsel mesleki dergisinin günümüze kadar çıkarılmasını sağlamış; ülke kalkınması ve gelişiminde katkı sağlayan önder bilimsel dergilerden biri olmuştur. Hatta, 50. sayısından itibaren 2008 yılında internet ortamında da Türk Coğrafya Dergisi yayınlanmaya başlamıştır. 2010'da 54. ve son yayınlamış ve ulusal bir hakemli dergi statüsünü sürdürmüştür (www.tcd.org.tr)(Fotoğraf 7-8-9-10). Yaklaşık 10 yıldır kurumun tanıtım sitesi olan: www.tck.org.tr ciddiyle takip edilen bir internet ortamıdır.

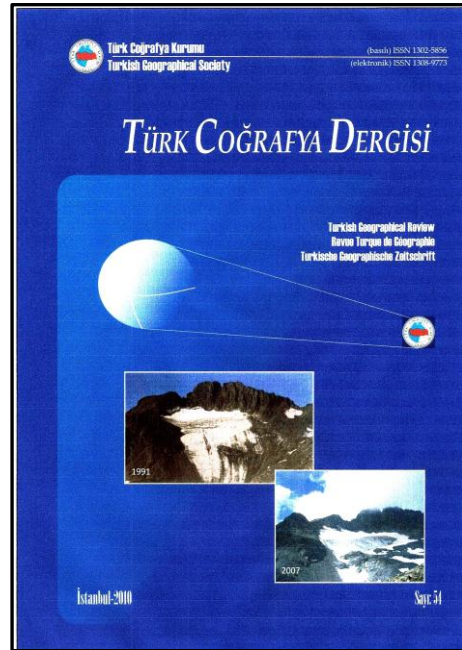
Fotoğraf 5. Türk Coğrafya Kurumu başkanları (1942-2011).

Photograph 5. Presidents of Turkish Geographical Society (between 1942 and 2011).

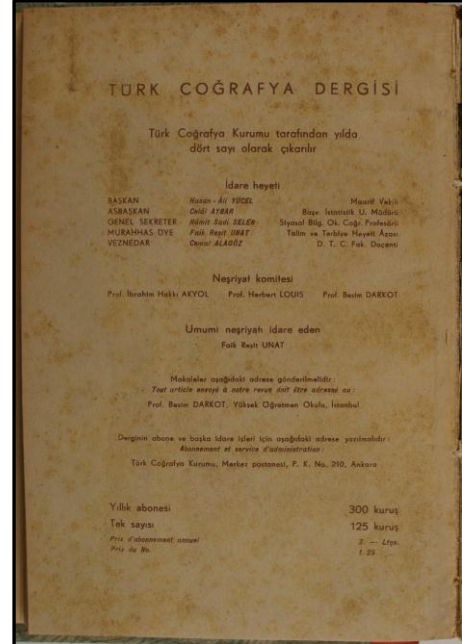
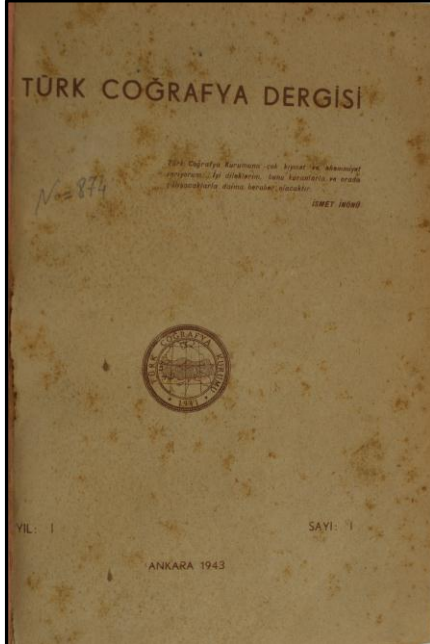
Fotoğraf 6. Türk Coğrafya Kurumu'nun son 29. Meslek Haftası'nın bildiriler kitabı kapağı.

Photograph 6. The proceedings book cover of the last and "29th Occupational Week" of Turkish Geographical Society.

Fotoğraf 7. Türk Coğrafya Dergisi'nin internet ortamında da 2010'da çıkarılan son 54. Sayısı kapağı.

Photograph 7. 54th and the last number of Turkish Geographical Review cover which is also published on the internet in 2010

Fotoğraf 8 ve 9 – Türk Coğrafya Dergisi'nin 1943'de ilk basılan 1. Sayısının ön ve arka kapakları.

Photograph 8 and 9. The front and back covers of Turkish Geographical Review which is first published in 1943.

Türk Coğrafya Dergisi

Türk Coğrafya Kurumu'nun bilimsel yayın organıdır.

Ana Sayfa

Derginin Künyesi

İletişim

Önceki Sayılar

Yazarlara

Yayın Takip

Yazım Kılavuzu

Taahhütname

Telif Sözleşmesi

[Önceki Sayı](#) [Eski sayılar](#)

Yıl: 2010 **Sayı: 54**

BU SAYININ YAYIN KURULU

Sedat Avcı Barbaros Gönengül T. Ahmet Ertek

İÇİNDEKİLER

(Derginin künyesi ile içindekileri .pdf olarak indirmek için tıklayınız)

YAZAR/YAZARLAR	MAKALE ADI	SAYFA
Editörden		
1 BAYRAKDAR, Cihan & ÖZDEMİR, Hasan	Kaçkar Dağı'nda Bakı Faktörü'nün Glasyal ve Periglasyal Topoğrafya Gelişimi Üzerindeki Etkisi (1981 KB)	1-13
2 AVCI, Sedat	İstanbul Örneğinde Şehirçi Arazî Kullanımı ve Stadyumlar: Bir Spor Coğrafyası Çalışması (3024 KB)	15-30
3 KOPAR, İbrahim	Aladağların (Orta Toroslar) Fosil Mağara Potansiyelinden Yeni Bir Kayıt: Kapuzbaşı Mağarası (Divrik Dağı) (2304 KB)	31-40
4 ERGİNAL, Ahmet Evren & Muhammed Zeynel ÖZTÜRK	Kızılırmak Deltası Plaj Sırtlarının Taramalı Elektronik Mikroskobu Analizleri ve Tane Boyu Parametreleri ile İncelenmesi (1626 KB)	41-50
5 KOPAR, İbrahim	Akdağ ve Kopuz Dağı (Nevşehir) Civarındaki Peribacalan Gövdesinde Oluşan Oksidasyon Kabuğu ve Morfojenetik Önemi (2160 KB)	51-68

YAYIN KURULU

*Prof. Dr. Sedat Avcı
Doç. Dr. Barbaros Gönengül
Yrd. Doç. Dr. T. Ahmet Ertek*

**HAKEM KURULU İÇİN
TIKLAYINIZ**

ISSN

(Basılı) 1302-5856

(Elektronik) 1308-9773

Dergi .pdf formatında yayınlanmaktadır. Bu formattaki dosyayı açmak için ücretsiz Adobe Acrobat Reader Programını indirmek için tıklayınız.

Fotoğraf 10. Kurumun internet ortamında da yayınlanan ve 2010 yılında çıkarılan son Türk Coğrafya Dergisi (www.tcd.org.tr) Sayı:54 içindeki makaleler.

Photograph 10. 54th and the last number of Turkish Geographical Review (www.tcd.org.tr) articles which is also published on the internet in 2010.

Birinci Coğrafya Kongresinden sonraki yıllar içinde üniversitelerimizdeki iki Coğrafya Enstitüsü'ne (Coğrafya Bölümüne) ilaveten; Erzurum (1974) ve İzmir (1979)'de de birer coğrafya bölümü açılmasına (Kayan, 2000) rağmen, coğrafya öğretim sisteminde bir değişiklik yapılmamıştır (Koçman, 1999). Ancak, 6 Kasım 1981 tarihli 2547 sayılı sayılı Yüksek Öğretim Kanunu (YÖK Kanunu)'ndan günümüze Edebiyat ve Fen-Edebiyat Fakülteleri içinde 20 yeni Coğrafya Bölümünün ilavesiyle bölümlerin sayısı 24'e yükselmiş; öğrenci sayısı 1000'leri aşmıştır. 10 Eğitim Fakültesi içinde "Coğrafya Öğretmeni" yetiştiren "Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalları"; hatta ilköğretim ikinci kademesinde "Sosyal Bilimler Öğretmeni" yetiştiren sayıları 50'e yaklaşan "Sosyal Bilimler Öğretmenliği Anabilim Dalları" açılmıştır. Ancak ülke sahında coğrafya ile ilgili bu kadar bölüm ve anabilim dalının açılmasıyla coğrafyada kısmen kalitenin düştüğü 1997'de Sırrı Erinç tarafından aktarılmıştır (Erinç, 1997). Mezun enflasyonuna ve iş bulma sıkıntısına rağmen; yine de kadro buldukları takdirde devlet kurumlarında ve

özel sektörde mezunları "Coğrafya Öğretmeni" ya da "Sosyal Bilimler Öğretmeni" olmayı sürdürmüşlerdir. Bunun yanı sıra, Devlet Planlama Teşkilatında (DPT'de) birçok yeni meslek kabul görünken; bilimlerin kraliçesi olarak kabul gören "Coğrafya" mesleğini kamuda ve özelde icra edecek "Coğrafyacı"ların DPT tarafından tanınma aşaması sürmektedir.

Yine de, geçen 70 yıllık süre içinde Birinci Coğrafya Kongresinin alınan kararları günümüze kadar çağdaş ve modern coğrafya uygulamalarıyla sürdürülmeye çalışılmıştır. Gerek üniversitelerde ve gerekse ilköğretim ve liselerde modern anlayışla ders kitapları basılmıştır. Ulusal ve uluslararası dergilerde (Yavan, 2005) nitelikli coğrafi makalelerin yayınlanması gün gittikçe artmaktadır. 2004'e kadar gelen müfredat (ders) programları çağın gereği güncellenmiştir. Gerek coğrafi yer isimleri ve gerekse coğrafya terimleri meselesi uzun yıllar içinde yerli yerine oturmuştur. Bu konuda birçok "Coğrafi Terimler Sözlüğü" yayınlanmıştır (Öngör, 1975; İzbirak, 1976). Türkiye Coğrafyasının ana hatları ve

yerlerin adlandırılması zaten ilk kongrenin de bir başarısı olmuştur. Ancak günümüzde coğrafyanın alt ihtisas dallarında, bunun kitabının ciltler halinde yazılması ve basımı gecikmiştir. "Türkiye Coğrafyası" ciltlerinin yazımını kamuoyu halen beklemektedir. Coğrafya alanında günümüzde 350-400 arasında bilim adamı ile kamu, özel okullarla ders-hanelerde çalışan 40.000'e yakın coğrafya öğretmenin işbirliği ve destekleriyle bunların daha kısa sürede aşılabacağına inanıyorum. Bu konuda eksik kalan ikinci bir mesele, coğrafya ve yakın disiplinlerin akademisyenlerinden oluşan bir komisyonla "Türkiye Atlası"nın hazırlanarak basımıdır. Maalesef son hazırlanan detaylı Türkiye Atlası 1961 tarihli olup (Tanoğlu, Erinç ve Tümertekin, 1961), birçok konuda (iklim, nüfus, ekonomi, tarım, ulaşım gibi coğrafi konular) güncelliğini neredeyse yitirmiştir.

1941'deki Birinci Coğrafya Kongresine katılan diğer kurumlarla işbirliği geçen yıllar süresince de sürmüştür. Bunlar kurum tüzüğünde yazdığı gibi; başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere diğer ilgili bakanlıklar ve MTA, DSİ, DİM, SHOD, Karayolları, Harita Genel müdürlükleri ve belediyelerdir. Coğrafya mezunlarının bu kurumlarda istihdamı kısmen de olsa sürmektedir.

7-10 Eylül 2011 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde "Uluslararası Katılımlı Coğrafya Kongresi (Türk Coğrafya Kurumu'nun 70. Yıl anısına)" ya da kısaca (UKCK-2011) isimli ulusal bir coğrafya kongresi düzenleme çalışmaları halen sürmektedir (www.ukck2011.com). Dört yılda bir yapılan Uluslararası Coğrafya Kongresinin 2020'de yapılacak "34. Uluslararası Coğrafya Kongresi"nin (Şekil 1) ülkemizde ilk kez düzenlenmesi için resmen aday ülkelerden birisi olunmuştur.

Şekil 1. 2020 yılında "34. Uluslararası Coğrafya Kongresi"ni düzenlemeye aday olan Türk Coğrafya Kurumu'nun kongre adaylık ve tanıtım logosu.

Figure 1. The nomination and promotion logo of "34th International Geographical Congress" which will be organized by Turkish Geographical Society for which the congress candidate in 2020.

Tüm bunların yanında, Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu, sonradan birer devlet kurumu statüsü de kazanmış iken; Türk Coğrafya Kurumu kamu yararına çalışan mesleki dernek statüsünü sürdürmektedir. Kurum 1949'dan beri IGU (International Geographical Union=Uluslararası Coğrafya Birliği) üyesidir.

Mustafa Kemal ATATÜRK, İsmet İNÖNÜ ve Hasan Ali YÜCEL'lerden günümüze işleyen süreç içinde, modern coğrafya metodolojisini kullanarak "Coğrafya", çağdaş yolda yürümeyi sürdürmektedir.

KAYNAKÇA

- AKYOL, İ. H. (1943). "Son Yarım Asırda Türkiye'de Coğrafya: III. Cumhuriyet Devrinde Coğrafya". *Türk Coğrafya Dergisi* 3-4: 247-276.
- ERİNÇ, S. (1973). "Cumhuriyet'in 50. Yılında Türkiye'de Coğrafya". Ankara: Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı.
- ERİNÇ, S. (1997). "Coğrafya" *Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Bilim 'Sosyal Bilimler'*: 51-55. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA).

- İNAN, A. (1968). *Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler*. Ankara: İş Bankası Yayınları.
- İZBIRAK, R. (1976). *Coğrafya Terimleri Sözlüğü*. Ankara: İkbal Matbaacılık.
- KAYAN, İ. (2000). "Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi: Amaç, Yeni Hedefler, Sorunlar ve Öneriler". *Ege Coğrafya Dergisi* 11: 7-22.
- KOÇMAN, A. (1998). "Cumhuriyet Döneminde Türk Coğrafyası ve Hasan Ali Yücel". *Doğumunun 100. Yıldönümünde Hasan Ali Yücel Sempozyumu (Bildiriler), 16-17 Aralık 1997*: 137-140, İzmir: İzmir Üniversiteleri Öğretim Elemanları Derneği.
- KOÇMAN, A. (1999). "Cumhuriyet Döneminde Yüksek Öğretim Kurumlarında Coğrafya Öğretimi ve Sorunları". *Ege Coğrafya Dergisi* 10: 1-14.
- ÖNGÖR, S. *Coğrafya Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- TANOĞLU, A., ERİNÇ, S. ve TÜMERTEKİN, E. (1961). *Türkiye Atlası (Atlas of Turkey)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını.
- TUNÇEL, H. ve ÜÇEÇAM, D. (2000). "Türk Coğrafya Kurumu Meslek Haftaları". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 10 (2): 231-251.
- TCD (1943). *Türk Coğrafya Dergisi* 1, Ankara.
- T.C. Maarif Vekilliği (Milli Eğitim Bakanlığı), (6-21 Haziran 1941): *Birinci Coğrafya Kongresi; Raporlar, Müzakereler, Kararlar*. Ankara.
- YAVAN, N. (2005). "SCI ve SSCI Bağlamında Türkiye'de Coğrafya Biliminde Uluslararası Yayın Performansının Karşılaştırmalı Analizi: 1945-2005". *Coğrafi Bilimler Dergisi* 3 (1): 27-55.

www.tcd.org.tr

Yazar hakkında

**Yrd. Doç. Dr.
T. Ahmet ERTEK**
Türk Coğrafya Kurumu
Başkanı

İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Coğrafya Bölümü
Laleli/İstanbul

Flüvyal, kıyı, karst jeomorfolojisi ve uygulamalı jeomorfoloji konularında çalışmalarını sürdürmektedir.